

Nr 116.

Av herr **Sandén**, om ersättning åt Lovisa Magnussons dödsbo för viss genom förskingring liden förlust.

Genom Kungl. Maj:ts och Rikets Svea hovrätts utslag den 1 oktober 1937 dömdes förre stärbhusnotarien vid Stockholms rådhusrätt, C. A. R. Lothigius, bland annat att för fortsatt trolöshetsbrott mot änkefru Lovisa Ulrika Magnusson i Stockholm hållas till straffarbete, varjämte Lothigius förpliktades att till änkefru Magnusson utgiva sammanlagt kronor 52,526:47 jämte 5 % ränta från den 7 november 1937 till dess betalning skedde. Genom samma utslag dömdes Lothigius jämväl bland annat för det han tillgripit och förskingrat medel, som han i kraft av sin tjänst till redovisning emottagit, samt till döljande av tillgreppen fört falska räkenskaper ävensom för att han gjort sig skyldig till vårdslöshet, försummelse, oförstånd och oskicklighet i sin tjänst att vara avsatt från sin tjänst såsom stärbhusnotarie vid rådhusrätten och hållas till straffarbete.

Av utredningen i målet framgår, att Lothigius, sedan Lovisa Magnusson den 15 oktober 1936 uppdragit åt honom att omhändertaga och förvalta hennes sparbanksböcker och övriga tillgångar, från Lovisa Magnussons kapitalräkning i Stockholms enskilda bank aktiebolag uttagit följande belopp:

den 23/10 1936	kronor 36,000:—
„ 7/11 „	„ 20,000:—
„ 31/12 „	„ 582:65
	S:a kronor 56,582:65

Av utredningen i samma mål framgår vidare, att Lothigius å sin checkräkning hos Aktiebolaget svenska handelsbankens avdelningskontor nr 6 av medel, som icke utgjorde å stärbhusnotariekontoret inbetald arvsskatt, insatt:

den 23/10 1936	kronor 11,000:—
„ 7/11 „	„ 20,000:—
	S:a kronor 31,000:—

Att ifrågakomna belopp 11,000 kronor och 20,000 kronor av Lothigius insatts å denna checkräkning för att vid behov tagas i anspråk för täckning av förskingrade stämpelmedel torde, av vad som framgår i målet, vara uppenbart. Nämda belopp ha under november eller december månad 1936 inlevererats till generalpoststyrelsen. Då Lothigius för utbetalningar för Lovisa Magnussons räkning icke använt större belopp än kronor 3,473:53, torde återstående beloppet

27,526 kronor 47 öre av Lovisa Magnusson tillhöriga medel få anses ha kommit statsverket tillgodo.

Lovisa Magnusson avled den 13 augusti 1937, och förordnades advokat Samuel Nisell den 2 september 1937 till utredningsman i boet efter henne. Advokat Nisell hade i skrivelse den 17 december 1937 till Konungen hemställt, att Kungl. Maj:t måtte antingen förordna om återbetalning till stärbhuset av 27,526 kronor 47 öre jämte 5 % ränta härå från den 7 november 1936 tills betalning sker med avdrag av den utdelning, som i Lothigius' konkurs kan belöpa på detta belopp, eller ock i saken vidtaga den åtgärd, som kan vara erforderlig för återbetalning av nämnda belopp till stärbhuset. Denna framställning hade av Kungl. Maj:t remitterats till advokatfiskalsämbetet vid Svea hovrätt, statskontoret och justitiekanslersämbetet, vilka samtliga avgivit infordrade utlåtanden i ärendet.

Advokatfiskalsämbetet har förklarat, att någon lagligen grundad skyldighet för statsverket att till Lovisa Magnussons dödsbo återbetala beloppet 27,526 kronor 47 öre eller del därav icke torde föreligga, men att, med hänsyn till förekomna omständigheter, billigheten torde kräva, att, därest dödsboet efter Lovisa Magnusson icke i annan ordning kan erhålla ersättning för den förlust, varom här är fråga, statsverket håller dödsboet skadeslöst i sådant hänseende.

Justitiekanslersämbetet har framhållit, att det lär vara klart, att statsverket icke är lagligen skyldigt att återbetala de medel, som i detta fall kommit statsverket tillgodo, men att det för rättskänslan vore tilltalande, att statsverket i ett fall som det förevarande med tämligen tydligt samband mellan tillgreppen från Lovisa Magnusson och inbetalningen till statsverket avstode från att tillgodogöra sig det belopp, som i denna ordning tillförts statsverket. Justitiekanslersämbetet har därför icke velat avstyrka, att ersättning beredes Lovisa Magnussons dödsbo med 27,526 kronor 47 öre, dock att ränta ej torde böra utgå, varjämte avdrag lär böra ske, ej blott för utdelning i Lothigius' konkurs utan ock med ett belopp motsvarande den förhöjda arvsskatt, som den ökade behållningen i dödsboet borde medföra.

Kungl. Maj:t har sedan genom resolution den 31 december 1942 ej funnit skäl att bifalla framställningen.

Som av den advokatfiskalsämbetet i anledning av framställningen verkställda utredningen framgår, är det ställt utom allt tvivel, att Lothigius den 13 oktober 1936 haft klart för sig, att advokatfiskalsämbetet haft sin uppmärksamhet särskilt riktad på honom för hans handhavande av stämpeluppbörden. Vidare framgår det, att ifrågakomna belopp 11,000 kronor och 20,000 kronor, som Lothigius uttagit från Lovisa Magnussons kapitalräkning, av honom insatts å hans checkräkning hos Aktiebolaget svenska handelsbanken för att vid behov tagas i anspråk för täckning av förskingrade stämpelmedel samt slutligen att nämnda belopp under november eller december månad 1936 inlevererats till generalpoststyrelsen. Att ett tydligt samband mellan tillgreppen från Lovisa Magnusson

och inbetalningen till statsverket föreligger, är uppenbart. Det synes under sådana förhållanden vara stötande för den allmänna rättskänslan, att statsverket skall behålla medel, som på detta sätt kommit statsverket till godo. Billigheten torde kräva, att statsverket håller dödsboet skadeslöst i sådant hänseende.

Lovisa Magnusson efterlämnade icke vid sin död några arvsberättigade släktingar, men hade i testamente insatt som universella testamentstagare med. dr Allan Henry Wolfgang Magnusson och hans syster fru Siri Astrid Lovisa Granstedt, född Magnusson, vilka vore syskonbarn till Lovisa Magnussons förut avlidne man, hattmakarmästaren Peter Magnusson. De tillgångar, Lovisa Magnusson innehaft, hade hon ärvt efter sin avlidne man, varför det synes naturligt, att behållningen efter Lovisa Magnusson kommit att tillfalla testamentstagarna.

Lothigius blev den 10 februari 1937 vid Södra Roslags domsagas häradsrätt försatt i konkurs. Stärbhuset har icke erhållit annan ersättning för den förlust detsamma lidit än utdelning av 3,04197 % å av stärbhuset bevakad fordran i Lothigius' konkurs.

Då de anspråk, som av Lovisa Magnussons stärbhus kunna ställas på statsverket för återbetalning av de förskingrade medlen, synas mig så starka, att man efter mitt förmenande icke kan bortse från dem, får jag härmed föreslå,

att riksdagen måtte besluta, att ersättning beredes Lovisa Magnussons dödsbo med 27,526 kronor 47 öre jämte skälig ränta med avdrag av 837 kronor 35 öre, som stärbhuset lyft å sin bevakning av nämnda belopp uti Lothigius' konkurs.

Stockholm den 22 januari 1943.

John Sandén.
